

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini Arz Ederiz.

Binali YILDIRIM
İzmir Milletvekili

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASINDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 7/11/1982 tarihli ve 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 9 uncu maddesine “bağımsız” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve tarafsız” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 2- 2709 sayılı Kanununun 75 inci maddesinde yer alan “beşyüzelli” ibaresi “altıyüz” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 3- 2709 sayılı Kanununun 76 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Yirmibeş” ibaresi “Onsekiz” şeklinde, ikinci fıkrasında yer alan “yükümlü olduğu askerlik hizmetini yapmamış olanlar,” ibaresi “askerlikle ilişkisi olanlar,” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 4- 2709 sayılı Kanununun 77 nci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“C. Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanının seçim dönemi

MADDE 77- Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri beş yılda bir aynı günde yapılır.

Süresi biten milletvekili yeniden seçilebilir.

Cumhurbaşkanlığı seçiminde birinci oylamada gerekli çoğunluğun sağlanamaması halinde 101 inci maddedeki usule göre ikinci oylama yapılır.”

MADDE 5- 2709 sayılı Kanununun 78 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“D. Yedek milletvekilliği ve seçimlerin ertelenmesi

MADDE 78- Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliğinin düşmesi, düşürülmesi, ölüm ile diğer boşalma hallerinde boşalan üyelikler aynı siyasi partinin yedek milletvekilleriyle doldurulur.

Siyasi partilerin seçim çevrelerindeki milletvekili aday listelerinde bulunup da seçilemeyen adaylar buldukları sıra esas alınarak yedek milletvekili sayılırlar. Ayrıca siyasi partiler genel seçimlerde her seçim çevresinde en az iki olmak üzere seçilecek milletvekili sayısının beşte biri oranında, bağımsız adaylar ise bir yedek milletvekili adayı gösterirler. Milletvekilliklerinde boşalma olması halinde boşalan üyeliklere öncelikle o seçim çevresindeki asıl aday listesinde bulunup da seçilemeyen yedek milletvekilleri ikame olunur. Bir seçim çevresinde tüm milletvekilliklerinin aynı siyasi parti adayları tarafından kazanılmış olduğu hallerde, yedek milletvekili listesindeki adaylar sırayla boşalan milletvekilliğine ikame olunur. Boşalan milletvekilliğinin bağımsız adaylardan olması halinde, bu milletvekilinin oy pusulasında gösterilen yedek milletvekili adayı, boşalan milletvekilliğine ikame olunur. İkame gerçekleşmedikçe yedek milletvekilliği için hiçbir hak oluşmaz.

Savaş sebebiyle seçimlerin yapılmasına imkân görülmezse, Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin bir yıl ertelenmesine Meclis karar verebilir. Erteleme sebebi ortadan kalkmamışsa, aynı usule göre bu işlem tekrarlanabilir.”

MADDE 6- 2709 sayılı Kanununun 87 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 87- Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri, kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak; bütçe ve kesinhesap kanun tekliflerini görüşmek ve kabul etmek; para basılmasına ve savaş ilânına karar vermek; milletlerarası andlaşmaların onaylanmasını uygun bulmak, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının beşte üç çoğunluğunun kararı ile genel ve özel af ilânına karar vermek ve Anayasanın diğer maddelerinde öngörülen yetkileri kullanmak ve görevleri yerine getirmektir.”

MADDE 7- 2709 sayılı Kanununun 98 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve kenar başlığı metinden çıkarılmıştır.

MADDE 98- Türkiye Büyük Millet Meclisi belli bir konuda Meclis araştırması ve genel görüşme yapabilir; milletvekilleri yazılı soru sorabilir.

Meclis araştırması, belli bir konuda bilgi edinilmek için yapılan incelemeden ibarettir.

Genel görüşme, toplumu ilgilendiren belli bir konunun Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda görüşülmesidir.

Genel görüşme ve Meclis araştırmasına yürütme adına herhangi bir temsilci katılamaz.

Yazılı soru; yazılı olarak en geç onbeş gün içerisinde cevaplanmak üzere milletvekillerinin, Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlara yazılı olarak soru sormalarından ibarettir.

Meclis araştırması, genel görüşme ve yazılı soru önergelerinin verilme şekli, içeriği ve kapsamı ile araştırma usûlleri Meclis İçtüzüğü ile düzenlenir.”

MADDE 8- 2709 sayılı Kanununun 101 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“A. Adaylık ve seçimi

MADDE 101-Cumhurbaşkanı, kırk yaşını doldurmuş, yüksek öğrenim yapmış, milletvekili seçilme yeterliliğine sahip, doğuştan Türk vatandaşı olanlar arasından, doğrudan halk tarafından seçilir.

Cumhurbaşkanının görev süresi beş yıldır. Bir kimse en fazla iki defa Cumhurbaşkanı seçilebilir.

Cumhurbaşkanlığına, siyasi parti grupları, en son yapılan genel seçimlerde toplam geçerli oyların tek başına veya birlikte en az yüzde beşini almış olan siyasi partiler ile en az yüz bin seçmen aday gösterebilir.

Cumhurbaşkanı seçilen milletvekilinin Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği sona erer.

Genel oyla yapılacak seçimde, geçerli oyların salt çoğunluğunu alan aday Cumhurbaşkanı seçilir. İlk oylamada bu çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamayı izleyen ikinci pazar günü ikinci oylama yapılır. Bu oylamaya, ilk oylamada en çok oy almış iki aday katılır ve geçerli oyların çoğunluğunu alan aday Cumhurbaşkanı seçilir.

İkinci oylamaya katılmaya hak kazanan adaylardan birinin herhangi bir nedenle seçime katılmaması halinde; ikinci oylama, boşalan adaylığın birinci oylamadaki sıraya göre ikame edilmesi suretiyle yapılır. İkinci oylamaya tek adayın kalması halinde, bu oylama referandum şeklinde yapılır. Aday, geçerli oyların salt çoğunluğunu aldığı takdirde Cumhurbaşkanı seçilir.

Seçimlerin tamamlanamaması halinde mevcut Cumhurbaşkanı yenisi seçilinceye kadar görevine devam eder.

Cumhurbaşkanlığı seçimlerine ilişkin diğer usûl ve esaslar kanunla düzenlenir.”

MADDE 9- 2709 sayılı Kanunun 104 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 104- Cumhurbaşkanı Devletin başıdır. Yürütme yetkisi Cumhurbaşkanına aittir.

Cumhurbaşkanı, Devlet başkanı sıfatıyla Türkiye Cumhuriyetini ve Türk Milletinin birliğini temsil eder; Anayasanın uygulanmasını, Devlet organlarının düzenli ve uyumlu çalışmasını temin eder.

Gerekli gördüğü takdirde, yasama yılının ilk günü Türkiye Büyük Millet Meclisinde açılış konuşmasını yapar.

Ülkenin iç ve dış siyaseti hakkında Meclise mesaj verir.

Kanunları yayımlar.

Kanunları tekrar görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine geri gönderir.

Kanunların, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün tümünün veya belirli hükümlerinin Anayasaya şekil veya esas bakımından aykırı oldukları gerekçesi ile Anayasa Mahkemesinde iptal davası açar.

Cumhurbaşkanı yardımcılarını atar ve görevlerine son verir.

Üst düzey kamu yöneticilerini atar ve görevlerine son verir.

Yabancı devletlere Türkiye Cumhuriyetinin temsilcilerini gönderir, Türkiye Cumhuriyetine gönderilecek yabancı devlet temsilcilerini kabul eder.

Milletlerarası anlaşma akdeder ve yayımlar.

Anayasa değişikliklerine ilişkin kanunları gerekli gördüğü takdirde halkoyuna sunar.

Milli güvenlik politikalarını belirler ve gerekli tedbirleri alır.

Türk Silahlı Kuvvetlerinin Başkomutanlığını temsil eder.

Türk Silahlı Kuvvetlerinin kullanılmasına karar verir.

Sürekli hastalık, sakatlık ve kocama sebebi ile kişilerin cezalarını hafifletir veya kaldırır.

Cumhurbaşkanı, yürütme yetkisine ilişkin konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarabilir. Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleriyle dördüncü bölümde yer alan siyasi haklar ve ödevler Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile düzenlenemez. Anayasada münhasıran kanunla düzenlenmesi öngörülen konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılamaz. Kanunda açıkça düzenlenen konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılamaz. Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile kanunlarda farklı hükümler bulunması halinde kanun hükümleri uygulanır. Türkiye Büyük Millet Meclisinin aynı konuda kanun çıkarması durumunda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi hükümsüz hale gelir.

Cumhurbaşkanı, kanunların uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, yönetmelikler çıkarabilir.

Kararnameler ve yönetmelikler, yayımdan sonraki bir tarih belirlenmemişse, Resmî Gazetede yayımlandıkları gün yürürlüğe girer.

Cumhurbaşkanı ayrıca Anayasada ve kanunlarda verilen seçme ve atama görevleri ile diğer görevleri yerine getirir ve yetkileri kullanır.”

MADDE 10- 2709 sayılı Kanunun 105 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“E. Cumhurbaşkanının cezai sorumluluğu

Madde 105- Cumhurbaşkanı hakkında, bir suç işlediği iddiasıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının salt çoğunluğunun vereceği önergeyle soruşturma açılması istenebilir. Meclis, önergeyi en geç bir ay içinde görüşür ve üye tamsayısının beşte üçünün gizli oyuyla soruşturma açılmasına karar verebilir.

Soruşturma açılmasına karar verilmesi halinde, Meclisteki siyasi partilerin, güçleri oranında komisyona verebilecekleri üye sayısının üç katı olarak gösterecekleri adaylar arasından her siyasi parti için ayrı ayrı ad çekme suretiyle kurulacak onbeş kişilik bir komisyon tarafından soruşturma yapılır. Komisyon, soruşturma sonucunu belirten raporunu iki ay içinde Meclis Başkanlığına sunar. Soruşturmanın bu sürede bitirilememesi halinde, komisyona bir aylık yeni ve kesin bir süre verilir.

Rapor Başkanlığa verildiği tarihten itibaren on gün içinde dağıtılır, dağıtımından itibaren on gün içinde Genel Kurulda görüşülür. Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının üçte ikisinin gizli oyuyla Yüce Divana sevk kararı alabilir. Yüce Divan yargılaması üç ay içerisinde tamamlanır, bu sürede tamamlanamazsa bir defaya mahsus olmak üzere üç aylık ek süre verilir, yargılama bu sürede kesin olarak tamamlanır.

Hakkında soruşturma açılmasına karar verilen Cumhurbaşkanı seçim kararı alamaz.

Yüce Divanda seçilmeye engel bir suçtan mahkûm edilen Cumhurbaşkanı'nın görevi sona erer.

Cumhurbaşkanı'nın görevde bulunduğu sürede işlediği iddia edilen suçlar için görevi bittikten sonra da bu madde hükmü uygulanır.”

MADDE 11- 2709 sayılı Kanununun 106 ncı maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“F. Cumhurbaşkanı yardımcıları, Cumhurbaşkanı'na vekâlet ve bakanlar

MADDE 106- Cumhurbaşkanı, seçildikten sonra bir veya daha fazla Cumhurbaşkanı yardımcısı atayabilir.

Cumhurbaşkanlığı makamının herhangi bir nedenle boşalması halinde kırkbeş gün içinde Cumhurbaşkanı seçimi yapılır. Yenisi seçilene kadar Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cumhurbaşkanlığına vekâlet eder ve Cumhurbaşkanı'na ait yetkileri kullanır. Genel seçime bir yıl ve daha az kalmışsa Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimi de Cumhurbaşkanı seçimi ile birlikte yenilenir. Genel seçime bir yıldan fazla kalmışsa seçilen Cumhurbaşkanı Türkiye Büyük Millet Meclisi seçim tarihine kadar görevine devam eder. Kalan süreyi tamamlayan Cumhurbaşkanı açısından bu süre dönemden sayılmaz. Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimlerinin yapılacağı tarihte her iki seçim birlikte yapılır.

Cumhurbaşkanı'nın hastalık ve yurt dışına çıkma gibi sebeplerle geçici olarak görevinden ayrılması hallerinde, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cumhurbaşkanı'na vekâlet eder ve Cumhurbaşkanı'na ait yetkileri kullanır.

Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar, Cumhurbaşkanı tarafından atanır ve görevden alınır. Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakan olarak atanırlarsa üyelikleri sona erer.

Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar, Cumhurbaşkanı'na karşı sorumludur. Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar hakkında görevleri ile ilgili suç işledikleri iddiasıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının salt çoğunluğunun vereceği önergeyle soruşturma açılması istenebilir. Meclis, önergeyi en geç bir ay içinde görüşür ve üye tamsayısının beşte üçünün gizli oyuyla soruşturma açılmasına karar verebilir.

Soruşturma açılmasına karar verilmesi halinde, Meclisteki siyasi partilerin, güçleri oranında komisyona verebilecekleri üye sayısının üç katı olarak gösterecekleri adaylar arasından her siyasi parti için ayrı ayrı ad çekme suretiyle kurulacak onbeş kişilik bir komisyon tarafından soruşturma yapılır. Komisyon, soruşturma sonucunu belirten raporunu

iki ay içinde Meclis Başkanlığına sunar. Soruşturmanın bu sürede bitirilememesi halinde, komisyona bir aylık yeni ve kesin bir süre verilir.

Rapor Başkanlığa verildiği tarihten itibaren on gün içinde dağıtılır, dağıtımından itibaren on gün içinde Genel Kurulda görüşülür. Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının üçte ikisinin gizli oyuyla Yüce Divana sevk kararı alabilir. Yüce Divan yargılaması üç ay içerisinde tamamlanır, bu sürede tamamlanamazsa bir defaya mahsus olmak üzere üç aylık ek süre verilir, yargılama bu sürede kesin olarak tamamlanır.

Bu kişilerin görevde bulunduğu sürede işlediği iddia edilen suçlar için görevi bittikten sonra da bu madde hükmü uygulanır.

Yüce Divanda seçilmeye engel bir suçtan mahkûm edilen Cumhurbaşkanı yardımcısı veya bakanın görevi sona erer.

Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar, göreviyle ilgili olmayan suçlarda yasama dokunulmazlığına ilişkin hükümlerden yararlanır.

Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri ile teşkilât yapısı Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile düzenlenir.”

MADDE 12- 2709 sayılı Kanununun 116 ncı maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“H. Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanı seçimlerinin yenilenmesi

MADDE 116- Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının beşte üç çoğunluğu ile seçimlerin yenilenmesine karar verebilir. Bu halde Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimi ile Cumhurbaşkanlığı seçimi birlikte yapılır.

Cumhurbaşkanının seçimlerin yenilenmesine karar vermesi halinde Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimi ile Cumhurbaşkanlığı seçimi birlikte yapılır.

Cumhurbaşkanının ikinci döneminde Meclis tarafından seçimlerin yenilenmesine karar verilmesi halinde Cumhurbaşkanı bir defa daha aday olabilir.

Seçimlerinin birlikte yenilenmesine karar verilen Meclisin ve Cumhurbaşkanının yetkileri, bu organların seçilmesine kadar sürer.

Bu şekilde seçilen Meclis ve Cumhurbaşkanının görev süreleri de beş yıldır.”

MADDE 13- 2709 sayılı Kanununun 119 uncu maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir ve kenar başlıkları metinden çıkarılmıştır.

“III. Olağanüstü hal yönetimi

Madde 119- Cumhurbaşkanı, savaş hali, savaşı gerektirecek bir durumun başgöstermesi, ayaklanma olması veya vatan veya Cumhuriyete karşı kuvvetli ve eylemli bir kalkışmanın veya ülkenin ve milletin bölünmezliğini içten veya dıştan tehlikeye düşüren şiddet hareketlerinin yaygınlaşması; anayasal düzeni veya temel hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmaya yönelik yaygın şiddet hareketlerinin ortaya çıkması; kamu düzeninin ciddi şekilde bozulması; tabii afet, tehlikeli salgın hastalıklar veya ağır ekonomik bunalım hallerinde yurdun tamamında veya bir bölgesinde, süresi altı ayı geçmemek üzere olağanüstü hal ilân edebilir.

Olağanüstü hal ilanı kararı verildiği gün Resmî Gazetede yayımlanır ve aynı gün Türkiye Büyük Millet Meclisinin onayına sunulur.

Türkiye Büyük Millet Meclisi tatilde ise derhal toplantıya çağırılır; Meclis gerekli gördüğü takdirde olağanüstü halin süresini kısaltabilir, uzatabilir veya olağanüstü hali kaldırabilir.

Cumhurbaşkanının talebiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi her defasında dört ayı geçmemek üzere süreyi uzatabilir. Savaş hallerinde bu dört aylık süre aranmaz.

Olağanüstü hallerde vatandaşlar için getirilecek para, mal ve çalışma yükümlülükleri ile 15 inci maddedeki ilkeler doğrultusunda temel hak ve hürriyetlerin nasıl sınırlanacağı veya geçici olarak durdurulacağı, hangi hükümlerin uygulanacağı ve işlemlerin nasıl yürütüleceği kanunla düzenlenir.

Olağanüstü hallerde Cumhurbaşkanı, olağanüstü halin gerekli kıldığı konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarabilir. Kanun hükmündeki bu kararnameler Resmi Gazetede yayımlanır, aynı gün Meclis onayına sunulur.

Savaş ve mücbir sebeplerle Türkiye Büyük Millet Meclisinin toplanamaması hariç olmak üzere; olağanüstü hal sırasında çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnameleri bir ay içerisinde Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülür ve karara bağlanır. Aksi halde olağanüstü hallerde çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnamesi kendiliğinden yürürlükten kalkar.”

MADDE 14- 2709 sayılı Kanunun 123 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “ancak kanunla veya kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanılarak” ibaresi “kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Üst düzey kamu görevlilerinin atanmalarına ilişkin usul ve esaslar Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenir.”

MADDE 15- 2709 sayılı Kanunun 126 ncı maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmış ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Merkezi idare kapsamındaki kamu kurum ve kuruluşlarının; kuruluş, görev, yetki ve sorumlulukları Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile düzenlenir.”

MADDE 16- 2709 sayılı Kanunun 142 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Disiplin mahkemeleri dışında askeri mahkemeler kurulamaz. Ancak, savaş halinde asker kişilerin görevleri ile ilgili olarak işledikleri suçlara ait davalara bakmakla görevli askeri mahkemeler kurulabilir.”

MADDE 17- 2709 sayılı Kanunun 159 uncu maddesinin başlığı ile birinci ve dokuzuncu fıkralarında yer alan “Yüksek” ibareleri metinden çıkarılmış; iki, üç, dört ve beşinci fıkraları aşağıdaki şekilde ve altıncı fıkrasında yer alan “ile Adalet Bakanlığı Müsteşarı dışındaki asıl üyeleri,” ibaresi “dışındaki üyeleri,” şeklinde değiştirilmiş ve dokuzuncu fıkrasında yer alan “tüzük,” ibaresi metinden çıkarılmıştır.

“Hâkimler ve Savcılar Kurulu oniki üyeden oluşur; iki daire halinde çalışır.

Kurulun Başkanı Adalet Bakanıdır. Adalet Bakanın katılmadığı toplantılara Adalet Bakanı Müsteşarı katılır. Kurulun, iki üyesi, nitelikleri kanunda belirtilen yükseköğretim kurumlarının hukuk dallarında görev yapan öğretim üyeleri ile avukatlar arasından, iki üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş adli yargı hâkim ve savcılar arasından, bir üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş idarî yargı hâkim ve savcılar arasından Cumhurbaşkanınca; üç üyesi Yargıtay üyeleri, bir üyesi Danıştay üyeleri, iki üyesi nitelikleri kanunda belirtilen yükseköğretim kurumlarının hukuk dallarında görev yapan öğretim üyeleri ile avukatlar arasından Türkiye

Büyük Millet Meclisi tarafından seçilir. Kurulun Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından seçilecek üyeliklerine ilişkin başvurular, Meclis Başkanlığına yapılır. Başkanlık, başvuruları Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyona gönderir. Komisyon her bir üyelik için üç adayı, üye tam sayısının üçte iki çoğunluğuyla belirler. Birinci oylamada aday belirleme işleminin sonuçlandırılmaması halinde ikinci oylamada üye tam sayısının beşte üç çoğunluğu aranır. Bu oylamada da aday belirlenemediği takdirde her bir üyelik için en çok oyu alan iki aday arasında ad çekme usulü ile aday belirleme işlemi tamamlanır. Türkiye Büyük Millet Meclisi, Komisyon tarafından belirlenen adaylar arasından, her bir üye için ayrı ayrı gizli oyla seçim yapar. Birinci oylamada üye tamsayısının üçte iki çoğunluğu; bu oylamada seçimin sonuçlandırılmaması halinde, ikinci oylamada üye tam sayısının beşte üç çoğunluğu aranır. İkinci oylamada da üye seçilemediği takdirde en çok oyu alan iki aday arasında ad çekme usulü ile üye seçimi tamamlanır.

Üyeler dört yıl için seçilir. Süresi biten üyeler bir kez daha seçilebilir.

Kurul üyeliği seçimi, üyelerin görev süresinin dolmasından önceki otuz gün içinde yapılır. Seçilen üyelerin görev süreleri dolmadan Kurul üyeliğinin boşalması durumunda, boşalmayı takip eden otuz gün içinde, yeni üyelerin seçimi yapılır.”

MADDE 18- 2709 sayılı Kanununun 161 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bütçe ve kesinhesap

MADDE- 161 Kamu idarelerinin ve kamu iktisadi teşebbüsleri dışındaki kamu tüzel kişilerinin harcamaları yıllık bütçelerle yapılır.

Mali yıl başlangıcı ile merkezi yönetim bütçesinin hazırlanması, uygulanması ve kontrolü ile yatırımlar veya bir yıldan fazla sürecek iş ve hizmetler için özel süre ve usuller kanunla düzenlenir. Bütçe kanununa, bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz.

Cumhurbaşkanı bütçe kanun teklifini, mali yılbaşından en az yetmişbeş gün önce, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar. Bütçe teklifi Bütçe Komisyonunda görüşülür. Komisyonun ellibeş gün içinde kabul edeceği metin Genel Kurulda görüşülür ve mali yılbaşına kadar karara bağlanır.

Bütçe kanununun süresinde yürürlüğe konulamaması halinde, bir önceki yılın bütçesi yeniden değerlendirme oranına göre artırılarak yürürlüğe konur.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Genel Kurulda kamu idare bütçeleri hakkında düşüncelerini her bütçenin görüşülmesi sırasında açıklarlar, gider artırıcı veya gelirleri azaltıcı önerilerde bulunamazlar.

Genel Kurulda kamu idare bütçeleri ile değişiklik önerileri, üzerinde ayrıca görüşme yapılmaksızın okunur ve oylanır.

Merkezi yönetim bütçesiyle verilen ödenek, harcanabilecek tutarın sınırını gösterir. Harcanabilecek tutarın Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile aşılabileceğine dair bütçe kanununa hüküm konulamaz.

Carî yıl bütçesindeki ödenek artışını öngören değişiklik teklifleri ile carî ve izleyen yılların bütçelerine malî yük getiren tekliflerde, öngörülen giderleri karşılayabilecek malî kaynak gösterilmesi zorunludur.

Merkezi yönetim kesinhesap kanunu teklifi, ilgili olduğu malî yılın sonundan başlayarak en geç altı ay sonra Cumhurbaşkanı tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur. Sayıştay genel uygunluk bildirimini, ilişkin olduğu kesinhesap kanun teklifinin verilmesinden başlayarak en geç yetmişbeş gün içinde Meclise sunar.

Kesinhesap kanunu teklifi ve genel uygunluk bildiriminin Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olması, ilgili yıla ait Sayıştayca sonuçlandırılmamış denetim ve hesap yargılamasını önlemez ve bunların karara bağlandığı anlamına gelmez.

Kesinhesap kanunu teklifi, yeni yıl bütçe kanunu teklifiyle birlikte görüşülür ve karara bağlanır.”

MADDE 19 – 2709 sayılı Kanunun;

A) 8 inci maddesinde yer alan “ve Bakanlar Kurulu”; 15 inci maddesinin birinci fıkrasında, 17 nci maddesinin dördüncü fıkrasında ve 19 uncu maddesinin altıncı fıkrasında yer alan “, sıkıyönetim”; 88 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Bakanlar Kurulu ve”, ikinci fıkrasında yer alan “tasarı ve”; 93 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “, doğrudan doğruya veya Bakanlar Kurulunun istemi üzerine,”; 117 nci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “Bakanlar Kurulunun teklifi üzerine,”; 125 inci maddesinin altıncı fıkrasında yer alan “sıkıyönetim,”; 148 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “, sıkıyönetim”, altıncı fıkrasında yer alan “, Askerî Yargıtay, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi” ve “Yüksek”; 154 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Yüksek”; 155 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Başbakan ve Bakanlar Kurulunca gönderilen kanun tasarıları,” ve “tüzük tasarılarını incelemek,”, üçüncü fıkrasında yer alan “Yüksek” ibareleri madde metinlerinden çıkarılmıştır.

B) 73 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “Bakanlar Kuruluna” ibaresi “Cumhurbaşkanına”; 117 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Bakanlar Kurulu” ibaresi “Cumhurbaşkanı”, dördüncü fıkrasında yer alan “Başbakana” ibaresi “Cumhurbaşkanına”; 118 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Başbakan, Genelkurmay Başkanı, Başbakan yardımcıları,” ibaresi “Cumhurbaşkanı yardımcıları,”, “Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanları ve Jandarma Genel Komutanından” ibaresi “Genelkurmay Başkanı, Kara, Deniz ve Hava kuvvetleri komutanlarından”, üçüncü fıkrasında yer alan “Bakanlar Kuruluna” ibaresi “Cumhurbaşkanına”, “Bakanlar Kurulunca” ibaresi “Cumhurbaşkanınca”, dördüncü fıkrasında yer alan “Başbakan” ibaresi “Cumhurbaşkanı yardımcıları”, beşinci fıkrasında yer alan “Başbakanın” ibaresi “Cumhurbaşkanı yardımcısının”, altıncı fıkrasında yer alan “kanunla” ibaresi “Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile”; 124 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Başbakanlık” ibaresi “Cumhurbaşkanı” ve “tüzüklerin” ibaresi “Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin”; 127 nci maddesinin altıncı fıkrasında yer alan “Bakanlar Kurulunun” ibaresi “Cumhurbaşkanının”; 131 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “ve Bakanlar Kurulunca” ibaresi “tarafından”; 134 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Başbakanlığa” ibaresi “Cumhurbaşkanının görevlendireceği bakana”; 137 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “tüzük” ibaresi “Cumhurbaşkanlığı kararnamesi”; 148 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “kanun hükmünde kararnamelerin” ibareleri “Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin”, altıncı fıkrasında yer alan “Bakanlar Kurulu üyelerini” ibaresi “Cumhurbaşkanı yardımcılarını, bakanları”; 150 nci maddesinde yer alan “kanun hükmündeki kararnamelerin” ibaresi “Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin” ve “iktidar ve anamuhalefet partisi Meclis grupları ile Türkiye Büyük Millet Meclisi” ibaresi “Türkiye Büyük Millet Meclisinde en fazla üyeye sahip iki siyasi parti grubuna ve”; 151 inci maddesinde yer alan “kanun hükmünde kararname” ibaresi “Cumhurbaşkanlığı kararnamesi”; 152 nci maddesinin birinci fıkrası ile 153 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “kanun

hükümünde kararnamenin” ibareleri “Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin”; 158 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “adli, idari ve askeri” ibaresi “adli ve idari”; 166 ncı maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “hükümete” ibaresi “Cumhurbaşkanına”; 167 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Bakanlar Kuruluna” ibaresi “Cumhurbaşkanına” şeklinde değiştirilmiştir.

C) 2709 sayılı Kanunun 89 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “geri gönderilen kanunu” ibaresinden sonra gelmek üzere “üye tamsayısının salt çoğunluğu ile” ibaresi eklenmiştir.

Ç) 108 inci maddesinin birinci fıkrasına “inceleme,” ibaresinden önce gelmek üzere “idari soruşturma,” ibaresi eklenmiş; ikinci fıkrasında yer alan “Silahlı Kuvvetler ve” ibaresi metinden çıkarılmış; üçüncü fıkrasında yer alan “üyeleri ve üyeleri içinden Başkanı, kanunda belirlenen nitelikteki kişiler arasından,” ibaresi “Başkan ve üyeleri,” şeklinde ve dördüncü fıkrasında yer alan “kanunla” ibaresi “Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile” şeklinde değiştirilmiştir.

D) 146 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “onyedi” ibaresi “onbeş” şeklinde değiştirilmiş, üçüncü fıkrasında yer alan “, bir üyeyi Askerî Yargıtay, bir üyeyi Askerî Yüksek İdare Mahkemesi” ibaresi ile dördüncü fıkrasında yer alan “, Askerî Yargıtay, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi” ibareleri metinden çıkarılmıştır.

E) 82 nci maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesi, 96 ncı maddesinin ikinci fıkrası, 117 nci maddesinin son fıkrası, 125 inci maddesinin ikinci fıkrası, 127 nci maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesi, 150 nci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi ile 67, 91, 99, 100, 102, 107, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 120, 121, 122, 145, 156, 157, 162, 163 ve 164 üncü maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 20- 2709 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 21- A) Türkiye Büyük Millet Meclisinin 27 nci Yasama Dönemi milletvekili genel seçimi ve Cumhurbaşkanlığı seçimi 3/11/2019 tarihinde birlikte yapılır. Seçimin yapılacağı tarihe kadar Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri ve Cumhurbaşkanının görevi devam eder. Meclisin seçim kararı alması halinde 27 nci Yasama Dönemi milletvekili genel seçimi ve Cumhurbaşkanlığı seçimi birlikte yapılır.

B) Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren en geç altı ay içinde Türkiye Büyük Millet Meclisi bu değişikliklerin gerektirdiği Meclis İçtüzüğünü ve kanuni düzenlemeleri yapar. Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile düzenleneceği belirtilen değişiklikler ise Cumhurbaşkanı tarafından aynı sürede düzenlenir.

C) Anayasanın 159 uncu maddesinde yapılan düzenlemeye göre Hâkimler ve Savcılar Kurulu üyeleri en geç otuz gün içinde seçilirler ve bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonraki kırkıncı günü takip eden iş günü görevlerine başlarlar. Başvurular, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş gün içinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına yapılır. Başkanlık, başvuruları Anayasa ve Adalet komisyonları üyelerinden kurulu Karma Komisyona gönderir. Komisyon on gün içinde her bir üyelik için üç adayı üye tam sayısının üçte iki çoğunluğuyla belirler. Birinci oylamada üçte iki çoğunluk ile seçimin sonuçlandırılmaması halinde, ikinci ve üçüncü oylamalar yapılır; bu oylamalarda üye

tamsayısının beşte üç çoğunluğunun oyunu alan aday seçilmiş olur. Beşte üç çoğunluğun sağlanamaması halinde üçüncü oylamada en çok oyu almış olan, seçilecek üyelerin iki katı aday arasından ad çekme usulü ile üye belirleme işlemi tamamlanır. Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu aynı usul ve nisapları gözeterek onbeş gün içinde seçimi tamamlar. Mevcut Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeleri, yeni üyelerin göreve başlayacağı tarihe kadar görevlerine devam eder ve bu süre içinde yürürlükteki Kanun hükümlerine göre çalışır.

D) Askerî Yargıtay ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesinden Anayasa Mahkemesi üyeliğine seçilmiş bulunan kişilerin herhangi bir sebeple görevleri sona erene kadar üyelikleri devam eder.

E) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Askerî Yargıtay, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi ve askerî mahkemeler kaldırılmıştır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki ay içinde; idarî görev ve kadrolarda bulunanlar dâhil askerî hâkim ve savcı sınıfından olanlar, tercihleri ve müktesepeleri dikkate alınmak suretiyle;

- a) Hâkimler ve Savcılar Kurulunca adli veya idari yargıda hâkim veya savcı,
- b) Milli Savunma Bakanlığınca, hukuk müşaviri veya muvazzaf subay, olarak atanır.

Türk Silahlı Kuvvetleri bünyesinde muvazzaf subay veya hukuk müşaviri olarak atananlar, askerî hâkimler ve savcılar için öngörülen aylık ödenek ve diğer özlük haklarından yararlanmaya devam eder.

Kaldırılan Askerî Yüksek İdare Mahkemesinde görev yapan ve askerî hâkim ve savcı sınıfından olmayan üyeler uygun bir göreve atanır.

Kaldırılan askerî yargı mercilerinde görülmekte olan dosyalardan;

- a) Askerî Yargıtayda olanlar, Yargıtaya,
- b) Askerî Yüksek İdare Mahkemesinde olanlar, Danıştaya
- c) Askerî mahkemelerde olanlar, görevli ve yetkili adli yargı mercilerine
- ç) Askerî savcılıklarda olanlar, yetkili Cumhuriyet başsavcılıklarına,

herhangi bir karara gerek kalmaksızın listeye bağlanarak devredilir. Yargıtay ve Danıştay, kendi devir işlemlerini yürütür. Diğer dosyaların devirleri ise Hakimler ve Savcılar Kurulu tarafından oluşturulacak komisyonlar tarafından yürütülür.

Kaldırılan askerî yargı mercilerince hüküm verilmekle birlikte henüz gerekçeli kararı yazılmayan dosyalara ilişkin gerekçeli kararlar, dosyaların devredildiği yargı mercilerince yazılır.

Kaldırılan askerî yargı mercilerinde görev yapan diğer tüm idari personelin atama ve görevlendirilmeleri, Milli Savunma Bakanlığınca yapılır.

F) Bu Kanun yürürlüğe girdiğinde yürürlükte bulunan kanun hükmünde kararnameler, tüzükler, Başbakanlık ve Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılan yönetmelikler ile diğer düzenleyici işlemler yürürlükten kaldırılmadıkça geçerliliğini sürdürür.

G) Kanunlar ve diğer mevzuat ile Başbakanlık ve Bakanlar Kuruluna verilen yetkiler, ilgili mevzuatta değişiklik yapıncaya kadar Cumhurbaşkanlığı tarafından kullanılır.

H) Anayasanın 67 nci maddesinin son fıkrası hükmü, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra birlikte yapılacak ilk milletvekili genel seçimi ile Cumhurbaşkanlığı seçimi bakımından uygulanmaz.

MADDE 21- Bu Kanun ile Anayasanın;

a) 8, 15, 17, 19, 73, 82, 87, 88, 89, 91, 93, 96, 98, 99, 100, 102, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113 üncü maddelerinde yapılan değişiklikler ile 114 üncü maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarının ilgaları yönünden, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126 ncı maddelerinde yapılan değişiklikler ile 127 nci maddenin son fıkrasına dair değişiklik; 131, 134, 137 inci maddelerinde yapılan değişiklikler ile 148 inci maddenin birinci fıkrasındaki değişiklik ile altıncı fıkrasındaki “Bakanlar Kurulu üyelerini” ibaresine dair değişiklik, 150, 151, 152, 153, 155 inci maddenin ikinci fıkrası, 161, 162, 163, 164, 166 ncı ve 167 nci maddelerinde yapılan değişiklikler ile Geçici 21 inci maddenin (F) ve (G) bentleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin birlikte yapıldığı tarihte,

b) 75, 77, 78 ile 101 inci maddelerinde yapılan değişiklikler, birlikte yapılacak ilk Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimlerine ilişkin takvimin başladığı tarihte,

c) Değiştirilen diğer hükümleri ile 101 inci maddesinin son fıkrasında yer alan “Cumhurbaşkanı seçilenin, varsa partisi ile ilişkisi kesilir” ibaresinin ilgası bakımından yayımı tarihinde,

yürürlüğe girer ve halkoyuna sunulması halinde tütümlüyle oylanır.

GENEL GEREKÇE

Anayasalar toplum tarafından devleti hukukla sınırlamak için hazırlanan metinlerdir. Ancak Türkiye’de tam tersi bir anlayışla anayasalar hazırlanmıştır. Ülkemizde anayasalar, toplum ve temsilcileri tarafından değil vesayetçi zihniyete sahip elitler tarafından, devleti sınırlamak için değil, toplumu hizaya sokmak için hazırlanmış metinler olmuştur. 1961’de ve 1982’de askeri darbelerden sonra yapılan anayasalar bir toplum mühendisliği projesi anlayışıyla hazırlanmıştır.

Gerek 1961 gerekse 1982 anayasaları esasen, millete, milli iradeye ve seçimle oluşan iktidara güvensizlik üzerine bina edilmiştir. Anayasa, millet iradesi ile oluşan iktidara ortak kurumlar ve yöntemler geliştirmiştir. Adeta, seçimle oluşan iktidarın yanında seçime ihtiyacı olmayan bir iktidar alanı açmıştır. Böylece milli iradeye ortak, milli iradeyi kontrol eden bir “vesayet” sistemi oluşturulmuştur.

Vesayet sistemi ile millet iradesine ve iktidara ortak olmak isteyen çevreler, seçimle oluşan iktidarı bölmek ve zayıflatmak düşüncesiyle hareket etmişlerdir. 1961 Anayasası döneminde yasama kuvveti zayıflatılmış, yürütme iktidarı da çift başlılık ve az yetki ile çalışamaz hale getirilmiştir.

Darbelerle oluşan ve beslenen vesayetçi anlayış, zaman zaman açık veya üstü örtülü şekilde milletin seçtiği iktidara müdahalelerde bulunmuş, daima kendini iktidarın asıl sahibi olarak görmüştür. Son olarak, 15 Temmuz 2016’da millet iradesiyle oluşan iktidarı hazmedemeyen bu anlayış başka bir kisve ile başını kaldırmış, iktidarı, devleti ve vatani işgal etmek için harekete geçmiştir. Milletimizin asil duruşu, iradesine sahip çıkması ve işbirlikçi hainlerin karşısına kahramanca dikilmesi sayesinde bu kalkışma engellenmiş ve darbeler alaşağı edilmiştir. Artık yepyeni bir Türkiye, demokrasiye ve millet iradesine canı pahasına sahip çıktığını tüm dünyaya gösteren bir millet vardır. Türkiye’nin hükümet sistemini millete ve onun iradesine güveni esas alan bir şekilde düzenlemek, sadece demokrasi ve hukukun gereği değil, aynı zamanda milletimizin canı pahasına ortaya koyduğu bir talep haline gelmiştir.

Öte yandan, 1961’den itibaren, anayasalarda bürokrat kökenli bir kişi olarak tasarlanan Cumhurbaşkanının konumu ve yetkileriyle ilgili bir gelişme dikkat çekicidir. Önce sembolik yetkilere sahip olan Cumhurbaşkanının 1982 Anayasasında yetkilerinin çok önemli derecede artırıldığı görülmektedir. 1961 ve 1982 anayasalarının Cumhurbaşkanının görev ve yetkileriyle ilgili maddelerinin karşılaştırılması, izaha çalışılan hususu açıkça ortaya koymaktadır. 1980’lerin sonunda bürokratik kökenli Cumhurbaşkanı yerine demokratik siyasetten gelen bir Cumhurbaşkanının seçilmesi, vesayetçi tasarımı bozmuştur. 2007 yılında cumhurbaşkanının parlamentoda seçtirilmemesi sonrasında yapılan anayasa değişikliği ile Cumhurbaşkanının doğrudan halk tarafından seçilmesi esası benimsenmiştir. 1961’den günümüze uzanan çizgide, parlamentonun seçtiği sembolik yetkileri olan “bürokrat” cumhurbaşkanından, milletin doğrudan seçtiği geniş yetkileri bulunan “siyasetçi” cumhurbaşkanı profiline geçiş yaşanmıştır. Hükümet sistemini bütüncül bir yaklaşımla ele almayı engelleyen sosyal ve siyasi şartlar ve gelişmeler, sonuçta bir sistem karmaşasına yol açmıştır. Sistemin işleyişinde sorunlar doğurması kaçınılmaz

olan bu karmaşanın aşılması hükümet sisteminde esaslı bir anayasa değişikliği zarureti ortaya çıkartmıştır.

Devlet ve siyasal tarihimiz göstermiştir ki, yürürlükteki anayasaların tercih ettiği hükümet sistemleri, beklenen kamusal faydayı istenen düzeyde sağlayamamış, istikrarsızlıkların, krizlerin ve vesayetlerin önünde mutlak bir güvence oluşturamamıştır. Özellikle 1982 Anayasası, saf-parlamerter sistem yerine, Cumhurbaşkanı ve güçlü yürütme ekseninde konumlanan bir yapı özelliği göstermektedir.

Özü itibarıyla 1961'de oluşturulan mevcut hükümet sisteminin Türkiye'de bir türlü istikrar üretemediği görülmüştür. 1983'ten günümüze kadar geçen 33 yılda 21 hükümet kurulmuş, bu hükümetlerin ortalama ömrü yaklaşık birbuçuk yıl sürmüştür. Ülkemizdeki siyasi hayatın istikrara kavuşturulması ve tartışmasız istikrar üreten bir sistemin benimsenmesinin önemi açıktır.

Bu bakımdan, milletin sadece yasama organını seçtiği, yürütme organının yasama organı içinden çıktığı ve Türkiye Büyük Millet Meclisi dengelerinin hükümet kurma ve hükümet düşürmede etkili olduğu bir sistem yerine; yasamanın ve yürütmenin ayrı ayrı ve doğrudan millet tarafından seçildiği bir sistemin benimsenmesinin ülkemizin şartları ve ihtiyaçlarına daha uygun olduğu anlaşılmıştır. Seçim ve sistem bizatihi istikrar üretmelidir; istikrarı konjonktürün dalgalanmalarına bırakmak doğru değildir.

Bu anayasa değişikliği ile öngörülen hükümet sisteminin kurgulanırken, Cumhurbaşkanlığı ve parlamento seçimlerinin eş zamanlı olarak yapılması ve sistemde bir tıkanmanın ortaya çıkması halinde parlamento ve başkanlık seçimlerinin birlikte yenilenmesine imkan verilmektedir. Anayasa değişikliği teklifiyle sunulan model, Türkiye'nin sistem tecrübesi ve dünya hükümet sistemi pratikleri gözetilerek geliştirilmiş rasyonel bir modeldir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Yargı bağımsızlığının tarafsızlığı da içerdiğini vurgulamak amacıyla 9 uncu maddeye yargının tarafsızlığı ilkesi eklenmektedir.

MADDE 2- Ülkemizin nüfus artışına uygun olarak milletvekili sayısı altıyüze çıkarılmaktadır.

MADDE 3- Maddeyle, Anayasanın 76 ncı maddesinde yer alan milletvekili seçilme yaşı, on sekiz olarak değiştirilmektedir.

MADDE 4- Mevcut hükümet sisteminde Bakanlar Kurulu, Türkiye Büyük Millet Meclisi içinden, Meclisin onayıyla kurulmakta ve Meclisin güvenoyuna bağlı olarak görevde kalmaktadır. Maddeyle, yasama ile yürütmenin aynı gün doğrudan halk tarafından beş yıl için seçilmesi öngörülmektedir. Bu düzenlemeyle seçimlerin yapılmasıyla birlikte yürütme oluşacak ve yasama organı teşekkül edecektir.

MADDE 5- Maddeyle, ara seçimler kaldırılmakta, yerine yedek milletvekilliği getirilerek bunun esas ve usulleri düzenlenmektedir. Mevcut Anayasamızda ara seçimlere gerekçe oluşturan sebepleri ortadan kaldırmak üzere, yasama istikrarının devam ettirilmesi amacıyla yedek milletvekilliği uygulaması önerilmektedir. Maddeyle önerilen hükümet sisteminde demokratik meşruiyete dayalı yürütme ve yasama istikrarı kurumsallaştırılmaktadır. Ayrıca, savaş sebebiyle seçimlerin yapılamadığı hallerde seçimlerin belirli süreyle ertelenmesine imkân tanınmaktadır.

MADDE 6- Maddeyle, öngörülen yeni hükümet sistemine uygun olarak Türkiye Büyük Millet Meclisinin görevleri yeniden düzenlenmektedir. Kuvvetler ayrılığı prensibine uygun olarak yasamanın yürütmeyi denetlemesi ile Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde karamame çıkarma yetkisi vermesi yasamanın görev ve yetkileri arasından çıkarılmaktadır. Öngörülen hükümet sisteminde yasama ve yürütme doğrudan halk tarafından seçilmekte, her iki kuvvet de meşruiyetini halktan almakta ve yürütme de yasama da halka karşı sorumlu olmaktadır. Kuvvetler birbirinden ayrı, ancak, her iki kuvvetin de birleştiği konu halkın denetiminde halka hizmet etmeleridir.

MADDE 7- Maddeyle, yasamanın belli bir konuda Meclis araştırması yapması, genel görüşme açarak Genel Kurulda görüşmesi ve milletvekillerinin, Cumhurbaşkanı yardımcıları ile bakanların cevaplaması istemiyle yazılı soru sorması düzenlenmektedir. Böylelikle, hükümet sisteminde yapılması öngörülen değişikliğe uygun olarak bilgi edinme ve denetim yolları yeniden düzenlenmektedir.

MADDE 8- Maddeyle, Anayasanın mevcut 101 inci ve 102 nci maddeleri birleştirilmekte ve Cumhurbaşkanının adaylık ve seçim usulü düzenlenmektedir. Cumhurbaşkanının kırk yaşını doldurmuş, yükseköğrenim yapmış, milletvekili seçilme yeterliğine sahip, doğuştan Türk vatandaşı olanlar arasından, doğrudan halk tarafından seçilmesi öngörülmektedir.

Cumhurbaşkanının görev süresi yürütme istikrarı bakımından beş yıl olarak belirlenmekte; bir kişinin en fazla iki defa Cumhurbaşkanı seçilebileceği hüküm altına alınmaktadır.

Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde siyasi partilerin etkisi artırılmakta ve Cumhurbaşkanlığına, siyasi parti grupları, en son yapılan genel seçimlerde toplam geçerli oyların tek başına veya birlikte en az yüzde beşini almış olan siyasi partilerin aday gösterebilmesi sağlanmaktadır. Ayrıca, demokratik katılımın artırılması amacıyla birçok ülke uygulamasında

olduğu gibi en az yüz bin seçmen tarafından da Cumhurbaşkanlığına aday gösterilmesi imkânı tanınmaktadır.

Cumhurbaşkanı seçilenin Meclis üyeliğinin sona ermesi hükmüne yer verilmektedir.

Cumhurbaşkanı seçilen kişinin partisiyle ilişkisinin kesilmesine yönelik düzenleme kaldırılmaktadır. Böylelikle doğrudan halk tarafından seçilen ve esasen siyasal bir kişilik olan Cumhurbaşkanının, partisiyle ilişkisinin kesilmesine dair hükmü yürürlükten kaldıran ilga normunun, halk oylamasında kabulü akabinde yürürlüğe girmesi anında bir siyasi partiyle ilişki kurması mümkün hale getirilmektedir. Cumhurbaşkanının herhangi bir partiyle ilişkisinin olması, onun görevini yerine getirirken taraflı olacağı anlamına gelmemektedir. Esasen demokratik hukuk devletlerinde kamu adına görev yapan seçilmiş veya atanmış tüm yöneticiler görevlerini kamu hizmetinin gerektirdiği tarafsızlık ilkesine uygun olarak yerine getirmekle yükümlüdürler.

MADDE 9- Maddeyle; Cumhurbaşkanının Devletin başı olduğu, yürütme yetkisinin Cumhurbaşkanına ait olduğu; yürütme yetkisine dayanarak, Cumhurbaşkanı yardımcıları, bakanlar ve üst düzey kamu görevlilerini atamaya yetkili olduğu düzenlenmektedir.

Öte yandan, Cumhurbaşkanının genel siyasetin yürütülmesinde yürütme yetkisi ile ilgili olarak ihtiyaç duyduğu konularda kararname çıkarabileceği öngörülmektedir. Bu düzenlemeyle kararnamelerin, yürütmenin ihtiyacını karşılaması sağlanmakta; temel hak ve hürriyetler ile siyasi hak ve hürriyetler düzenleme alanı dışında bırakılarak, kanunlarda kararname konusu ile aynı konuda farklı hüküm bulunması halinde kanunun uygulanacağı hükme bağlanmaktadır.

MADDE 10- Maddeyle, Cumhurbaşkanının herhangi bir suç işlediği iddiasıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından üye tam sayısının salt çoğunluğunun vereceği önergeyle soruşturma açılması talebi, üye tamsayısının beşte üçünün oyuyla soruşturma açılmasına karar verilmesi ve üye tam sayısının üçte ikisinin gizli oyu ile Yüce Divanda yargılanması kararının verilebilmesi hükme bağlanmaktadır. Yüce Divan tarafından seçilmeye engel bir suçtan mahkûm edilen Cumhurbaşkanının görevinin sona ereceği düzenlenmektedir.

Diğer yandan, Cumhurbaşkanının görevde bulunduğu sürede işlediği iddia edilen suçlar için görevi bittikten sonra da bu madde hükümlerinin uygulanması hüküm altına alınmaktadır.

MADDE 11- Maddeyle; Cumhurbaşkanı yardımcıları, Cumhurbaşkanına vekâlet ve bakanlar hakkında düzenleme yapılmaktadır.

Yürütmede istikrarın korunması açısından yasama ve yürütme seçimlerinin birlikte yapılması esası benimsenerek, Cumhurbaşkanlığı makamının boşalması halinde seçimlerin hangi şartlarda yapılacağı düzenlenmektedir.

Yetki ve sorumluluk dengesi açısından Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanların Cumhurbaşkanı tarafından atanacağı ve görevden alınacağı, Cumhurbaşkanına karşı sorumlu olacağı, Meclis üyelerinin yürütmede görev almaları halinde üyeliklerinin düşeceği hükme bağlanmaktadır. Ayrıca, Cumhurbaşkanı yardımcıları ile bakanların soruşturma usullerine maddede yer verilmektedir.

Maddeyle, Bakanlıkların kurulmasının, kaldırılmasının, görevlerinin, yetkilerinin ve teşkilât yapılarının Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile düzenlenmesi hükme bağlanmaktadır.

MADDE 12- Maddeyle, Türkiye Büyük Millet Meclisi veya Cumhurbaşkanı tarafından seçimlerin yenilenmesine karar verilmesi halinde seçimlerin birlikte yapılması kurala bağlanmaktadır.

Yasama ve yürütme seçimlerinin aynı gün yapılması, seçimlerle birlikte yasamanın yenilenmesini ve Cumhurbaşkanının seçilmesi suretiyle yürütmenin kurulmasını sağlayacaktır.

Parlamentar hükümet sisteminde var olan hükümetin kurulamaması veya kurulan hükümetin güvenoyu alamaması ihtimali teklif edilen hükümet sisteminde bulunmamaktadır.

Cumhurbaşkanlığı ve Meclis seçimlerinin yenilenmesine Cumhurbaşkanı tek başına, Türkiye Büyük Millet Meclisi ise üye tam sayısının beşte üç çoğunluğu ile karar verebilmektedir. Bu şekilde, sistem tıkanıklıklarının milli iradeye müracaatla çözümüne imkan tanınmaktadır. Seçimlerin yenilenmesi durumunda, hem Cumhurbaşkanı hem de Meclisin birlikte seçilecek olması, denge kontrol mekanizması açısından önem arz etmektedir. Yasama ve yürütme kuvvetlerinin birbirini kontrol etmesini de sağlayacak bu düzenleme, aynı zamanda iki kuvvet arasında kriz oluşması halinde halkın hakemliğine başvurma imkânı getirmektedir.

MADDE 13- Madde değiştirilerek, olağanüstü hal yönetimi tek maddede düzenlenmiştir. Maddeyle; Anayasamızın hazırlandığı dönemin ve vesayetçi anlayışın izini taşıyan sıkıyönetim uygulaması anayasadan çıkarılmaktadır. Olağanüstü hal (OHAL) uygulaması birçok demokratik ülkenin anayasasında var olan bir düzenlemedir. OHAL ilan etme yetkisi, yürütme yetkisinden dolayı Cumhurbaşkanına verilmektedir.

Mevcut maddelerde var olan OHAL ilanı kararlarının Resmi Gazetede yayımlanması, Meclisin onayına sunulması ve süreleri düzenleyen hükümler korunmaktadır.

OHAL ilanı şartlarının gerekli kıldığı konularda Cumhurbaşkanına kararname çıkarma yetkisi verilmekte ve OHAL kararnamelerinin Meclisin onayına sunulması hükmü korunmaktadır. Yürürlükteki 121 inci maddede yer alan “hemen” ibaresinden dolayı OHAL ilanına ilişkin kararın Meclisin onayına sunulmasındaki süre tartışması “aynı gün” ibaresi eklenerek sona erdirilmektedir.

Savaş ve mücbir sebeplerle Türkiye Büyük Millet Meclisinin toplanamaması hariç olmak üzere; olağanüstü hal sırasında çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin bir ay içinde Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülmesi ve karara bağlanması esası benimsenmektedir.

MADDE 14- Madde metninde ibare değişikliği yapılmaktadır. İdarenin bütünlüğü ile merkezden yönetim ve yerinden yönetim esasına dayanması ilkesi korunmaktadır.

Maddeyle kamu tüzel kişiliğinin Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle de kurulabilmesine imkân tanınmaktadır. Teklifte, önerilen hükümet sistemine uygun olarak gerekli uyarılama yapılmakta ve üst düzey kamu görevlilerinin atanmalarına ilişkin usul ve esasların kararname ile düzenlenebilmesi esası benimsenmektedir.

MADDE 15- Anayasanın ilgili maddelerinde münhasıran kanunla düzenleneceği belirtilenler dışında kalan kamu kurum ve kuruluşlarının, kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarının, hükümet sistemi değişikliği nedeniyle Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile düzenlenmesi öngörülmüştür.

MADDE 16- Bu madde ile disiplin mahkemeleri dışında, savaş hali hariç askeri mahkemelerin kurulamayacağı hükme bağlanmaktadır. Ancak, savaş halinde asker kişilerin görevleri ile ilgili olarak işledikleri suçlara ait davalara bakmakla görevli askeri mahkemeler kurulabilmesi öngörülmektedir.

MADDE 17- Maddeyle, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun mevcut yapısı ve uygulamalarında ortaya çıkan sorunların giderilebilmesini teminen Kurul yapısı yeniden tasarlanmaktadır. Bu çerçevede yeniden yapılandırılan Kurula Meclisin de üye seçmesi öngörülerek Kurulun demokratik meşruiyeti güçlendirilmektedir.

MADDE 18- Maddeyle bütçe ve kesinhesap ile ilgili hükümler tek madde olarak düzenlenmektedir.

Önerilen hükümet sisteminde kanun teklif etme yetkisi milletvekiline verilmektedir. Ancak, Cumhurbaşkanına istisna olarak, bütçe kanununu hazırlama ve sunma yetkisi ve görevi verilmektedir. Bütçe Meclisin onayıyla kabul edilebilmektedir.

Kuvvetler ayrılığı ilkesinin korunması ve yürütmeye istikrarın devamı için, bütçe kanununun yürürlüğe konulamaması halinde bir önceki yılın bütçesinin yeniden değerlendirilmesinde artırılarak yürürlüğe konması hükme bağlanmaktadır. Bu düzenleme, bütçenin süresinde yasalaşmaması nedeniyle yaşanabilecek sistem tıkanıklıklarını önleyecek olması bakımından dengeleyici bir işlev görecektir.

MADDE 19- Madde ile önerilen hükümet sistemine uyum sağlamak amacıyla anayasanın farklı maddelerinde bulunan bazı ibareler değiştirilmekte, bazı maddelere yeni ibareler eklenmekte, bazı maddelerde de bir kısım ibareler metinden çıkarılmaktadır.

MADDE 20- Hükümet sistemine uyumu sağlamak amacıyla geçici maddede intikal hükümleri düzenlenmektedir.

MADDE 21- Yürürlük maddesidir.

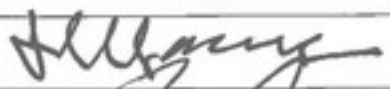

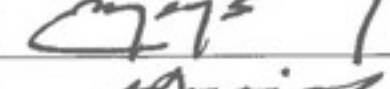

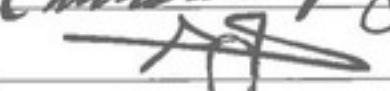

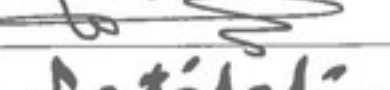

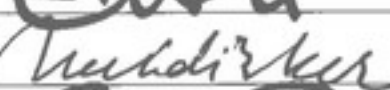

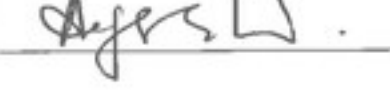

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASINDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ İMZA LİSTESİ

ADI SOYADI	İLİ	İMZA
Mustafa FLİTİF	Kayseri	
Mehmet Naci BOSTANCI	Ağrı	
İlknur İNCEÖZ	Aksaray	
Bülent TURAN	Göztepe	
Mehmet MUŞ	İstanbul	
Mustafa ŞENTOP	İstanbul	
M. Doğan KUBATİ	İSTANBUL	
Murat APARSLAN	Ankara	
Alparslan KAVAKLIOĞLU	Niğde	
Ahmet İYİMAYTAŞ	Ankara	
Yusuף Baser	Yozgat	
Yıldız Seferinođlu	İstanbul	
Cemil GİZLİ	Ankara	
Adem Yeşildal	Hatay	
Mehmet ÖZTÜRK	Hatay	
Hilmi Bilgen	SİVAS	
İsmet İsmail	İst.	
İsmail Temel	KAYSERİ	
Abdi Ekin	İstanbul	
İbrahim ÖZDEMİR	İstanbul	
Mehmet Kazım GÖLPINAR	Sankirfa	
İsmet Yılmaz	Sivas	
Mehmet AKYOL	Sankirfa	
İ. Halil YILDIZ	Sankirfa	
Feyzullah Kızılcık	İst. 3. Bölge	
Hacı Osman AĞGİL	CÜMÜRHANE	

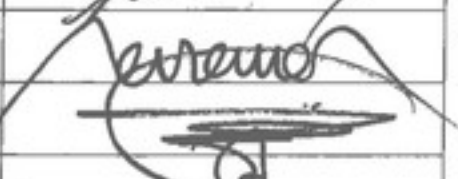
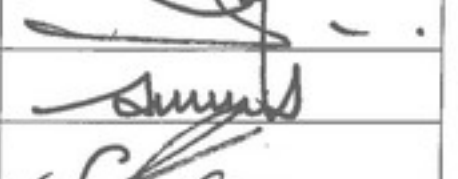

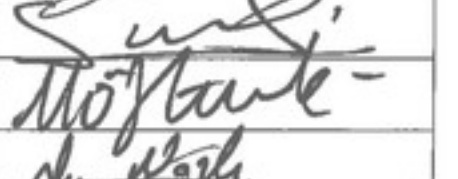

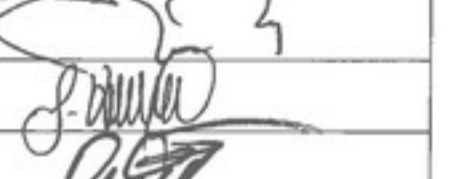
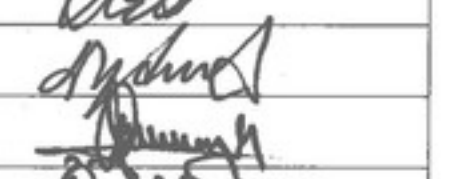
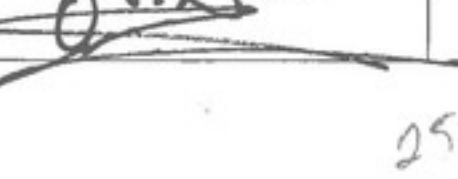

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASINDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ İMZA LİSTESİ

ADI SOYADI	İLİ	İMZA
Nurettin Çankıllı	Girne	
Mehmet Şimşek	Gaziantep	
Lutfi ELVAN	Mersin	
Naci Ağbal	Bayburt	
İsmet Yılmaz	Sivas	
Fatma Betül Sayın KAYA	İstanbul	
Nihat ZEYBEKÇİ	Denizli	
Farek Özlü	Düzce	
Mehmet Müezzinoğlu	Bursa	
VEYSİ KAYNAK	KAHRAMANMARAŞ	
Fikri İŞİK	KOCAELİ	
Recep Akdağ	ERZURUM	
Numan Kurtulmuş	ORDU	
Bekir Bozdağ	YOZGAT	
Ahmet ARSLAN	KARS	
Süleyman Soylu	TRABZON	
ÖMER GELİK	ADANA	
Bülent Turan	Manisa	
Mevlüt Çavuşoğlu	Antalya	
Veysel Eroğlu	Afyonkarahisar	
Ali İzzet Çelebi	Samsun	
Y. TUNCALP TÜRKER	ANKARA	
Berat Albayrak	İstanbul	
Mehmet Özhasanek	Kayseri	
NABI AVCI	Eskişehir	
FARUK GELİK	S. NİĞDE	

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASINDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ İMZA LİSTESİ

ADI SOYADI	İLİ	İMZA
Hayati YAZICI	İstanbul	
Mustafa ATAR	İstanbul	
Erol KATA	İstanbul	
Yasin AKTOY	SİİRT	
Vedat DEMİRÖZ	BITLİS	
Ömer ÇALK	MALATYA	
Çerçet YILMAZ	RİNGÜL	
Ahmet SOĞUN	KONYA	
Nüket HOTALAR	İZMİR	
FATİH ŞAHİN	ANKARA	
Saban DİŞLİ	Sakarya	
Mehmet Mehdi EKER	İSTANBUL	
Abdulhamit GÜL	Gaziantep	
AŞENUR BAĞÇELİPİÇ	İSTANBUL	

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASINDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ İMZA LİSTESİ

ADI SOYADI	İLİ	İMZA
Cihan PEKTAŞ	Gümüşhane	
Vural KAVUNCU	Kütahya	
Nevzat Ceylan	Ankara	
M. Müfrit Ayhan	Bursa	
MUSTAFA SAĞAR	Aydın	
Mehmet Emin Simsek	MUŞ	
Salih FIRAT	Ahiyancık	
Hatice D. ÖZKAL	Afyonkarahisar	
HÜSÛTİN ŞAHİN	BURSA	
SAİM USLU	GORUM	
İlyas SEKER	Kocaeli	
Dr. Hasan SERT	İSTANBUL	
Osman MESTEN	BURSA	
Selim Durmuş	SİVAS	
ŞAHİN TİN	DEZİLLİ	
Nihat Öztürk	MUĞLA	
Mustafa ŞEKER	KÜTAHYA	
Hikmet AYAR	Rize	
Mehmet İlker GİZİL	Kahramanmaraş	
Ahmet TAN	KÜTAHYA	
Fehmi Kırca	BOLU	
Ebübekir BAL	Ö. BAKIR	
Ejder AĞIKKAPI	ELAZİĞ	
Metin AKGÜN	TEKİRDAĞ	
Ömer İnal	Konya	

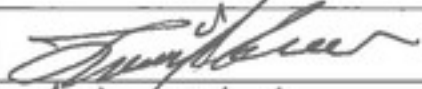
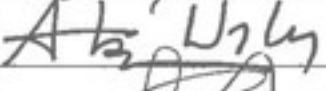

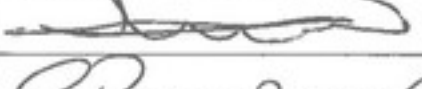
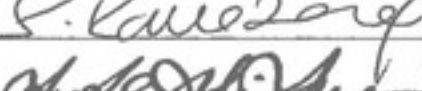
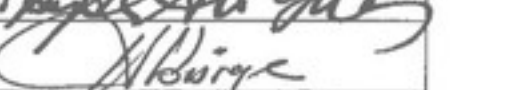
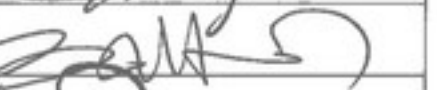

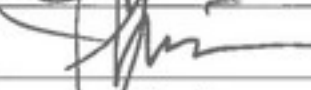
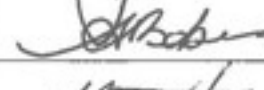

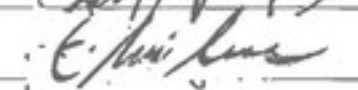

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASINDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ İMZA LİSTESİ

ADI SOYADI	İLİ	İMZA
Adnan Günnar	Trabzon	
Osman Bayraktar	İstanbul	
Halil ELDEMİR	Bilecik	
Murat BARBAR	Manisa	
Hüseyin Çamkılıç	Antalya	
Cemal ÖZTÜRK	Bilecik	
Samir ÇAKIR	KOCAELİ	
İsmail KÖKTAR	SAMSUN	
Cemil YAMAN	Kocaeli	
Abdullah ÖZ	Aydın	
Yılmaz TUNÇ	Bartın	
Cahit ÖZKAN	Düzce	
Osman Aşkın BAK	RİZE	
Uğur AYDEMİR	Manisa	
Hamit Karagöz	Eskişehir	
Ali İhsan Yılmaz	Sakarya	
Mustafa BALOĞLU	KONYA	
Mustafa KÖSE	ANTALYA	
İsmail AYDIN	BURSA	
Zekeriya BİRKAN	Bursa	
Hamza DAĞ	İzmir	
MUSTAFA AĞIRKÖZ	Neşehir	
Abdullah GÜLLİGİDER	NEŞEHİR	
Ataullah Hamdi	BATMAN	
Abdulkadir Akpınar	YOZGAT	

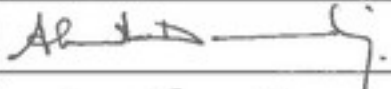
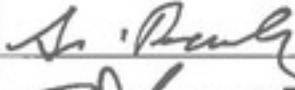

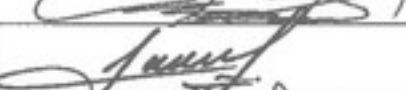
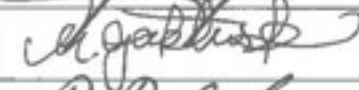
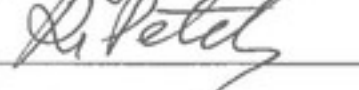

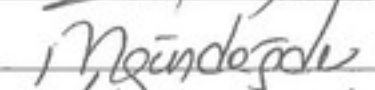

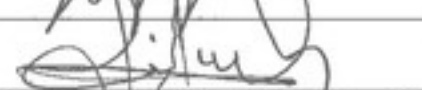
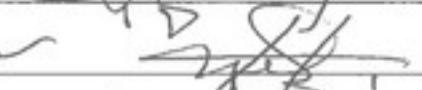
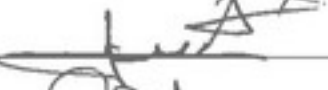
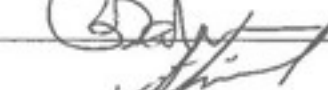
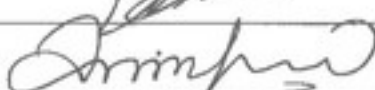

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASINDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ İMZA LİSTESİ

ADI SOYADI	İLİ	İMZA
Tülay Kaynarca	İstanbul	
Atay USLU	Antalya	
Canan Candemir Çelik	Bağcılar	
R. Sezer Katarıncıoğlu	KOCAELİ MV.	
Ayhan Sefer ÖSTÜK	Sakarya	
Mustafa YEL	Tekirdağ	
Ahmet GÜNDÜĞÜ	Ankara	
Mustafa İLICALI	Erzurum	
Sema Ramozaoğlu	Denizli	
Haydar Ali YILDIZ	İSTANBUL	
Nüseyin BÜRGE	İSTANBUL	
Zeyid ASLAN	TOKAT	
Oktaay Çanak	ORDU	
Cezayir Apaklıoğlu	Aksaray	
Faruk ÖZT	Kırıkkale	
Mikail Arslan	Kırşehir	
Salih Getinkaya	Kırşehir	
Aziz BARUŞCU	İstanbul	
Yusuif BEYALIT	TOKAT	
Vedant Bilalın	ANKARA	
Metin Bulut	İzmir	
TALİP KÜÇÜKCAN	ADANA	
Mustafa Serdengecti	Aksaray	
Nazım Maviş	SINOP	
Haldun Elmaz	Konya	

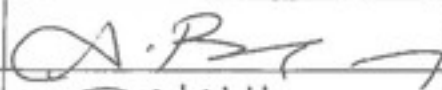
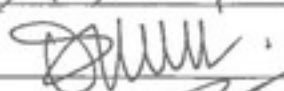

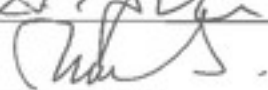
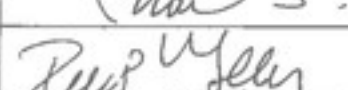
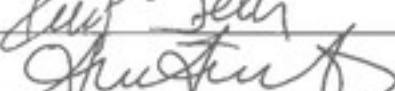
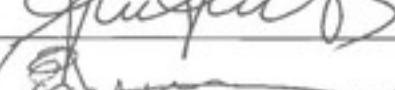
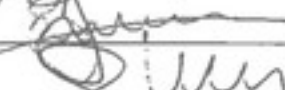

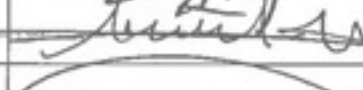

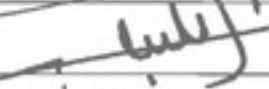
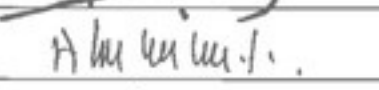
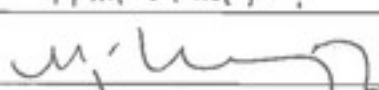

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASINDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ İMZA LİSTESİ

ADI SOYADI	İli	İMZA
Hakan Çavuşoğlu Selçuk ÖZDAG	BUVA MANİSA	
MARKAR EMEYAN SÜREYYA SADI BİLGİÇ	İSTANBUL İSPARTA	
Alihan Özdoğan İnci Layla Şahin Usta	Antalya KONYA	
Mehmet Erdem İsmail Emrah KARAYEL	Aydın KAYSERİ	
Metin GELİK	KASTAMONU	
Murat Demir	Kastamonu	
YOLKAN BÖZKİÇ	İstanbul	
YILMAZ TEZCAN	Mersin	
Miçahit DURMUŞOĞLU Hulusi Şentürk	OSMANIYE İstanbul	
Ahmet Sami Çaylı Serkan BAYRAM	GORU ERZURUM	
Selâhattin KARAKUŞ Yusuf Selâhattin Beynabey KARL	Erzurum KARS	
Kesit POVAZ Alin TUNÇ	AKIS UŞAK	
MAHMUT FOYRAZLI	BALIKESİR	

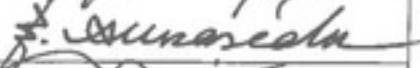
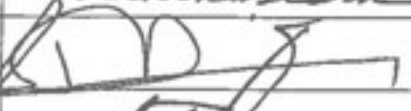

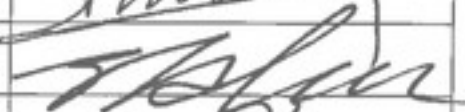

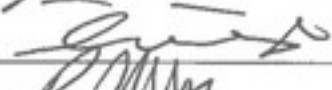

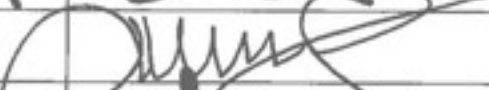
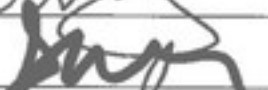

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASINDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ İMZA LİSTESİ

ADI SOYADI	İLİ	İMZA
AHMET DAVUTOĞLU	KONYA	
Adnan Boyunlu	Adıyaman	
Kemalettin YILMAZTEKİN	Sanlıca	
İsrafil Kışla	Artvin	
Tamer Dajlı	Antalya	
Murad Göktürk	Manisa	
REŞAT PETEK	BURDUR	
Mustafa İden	Sakarya	
Recep Köpek	KARMAN	
Haluk İpek	Ordu	
C. Can Dars	ORDU	
Metin Gündoğdu	ORDU	
Benir Afak	URDU	
Sami Dedeoğlu	Kayseri	
Burhanettin İYŞAL	Karabük	
Mehmet Habibi SÖLÜK	SİVAS	
Hakkı Köylü	Karvanca	
Mehmet Demir	Kırıkkale	
Çaykır SAĞIR	Tokat	
Ali Ersoy	Bolu	
FEVAZ ARSLAN	Düzce	

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASINDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ İMZA LİSTESİ

ADI SOYADI	İli	İMZA
Abdullah Başcı	İstanbul	
TANER YILDIZ	KAYSERİ	
Muhammed İpürkallı	Konya	
Abdullah Ayrı	Konya	
Mehmet Erdoğan	Gaziantep	
Zeccep ŞEKER	Karaman	
Fevzi Şanverdi	Hatay	
Celalettin GÜVENÇ	Kahramanmaraş	
Orhan KIRCAK	SAMSUN	
Senap YASAR	İSTANBUL	
Bayram ÖZGELİK	Burdur	
Fikri Semirel	Yalova	
A. NEJAT KOÇER	GAZİANTEP	
Ahmet Hamdi GANCI	İSTANBUL	
Ahmet Eşref FABİKAHA	S. ÜRFA	
Mehmet Babaoğlu	Konya	
BELEP UNCUOĞLU	SAKARYA	
Hasan Dama KURT	SAMSUN	

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASINDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ İMZA LİSTESİ

ADI SOYADI	İLİ	İMZA
Hüseyin FİLİZ	GANKIRI	
M. Emin ~~...~~	GANKIRI	
Ayhan GİDER	GARAKIRI	
Jamil Teyyar	GARAKIRI	
Jilale SARIROBU	ANKARA	
Erdoğan ÖZGÜR	MİĞİDE	
İbrahim M. Uzunhan	İZMİR	
Etkan ALA	BURSA	
Durmuş Ali SARIKAYA	İstanbul	
İsmail Özkan	Malazgirt	
RECAİ BERBER	MANİSA	
Mehmet Ali Pulcu	İSTANBUL	
Orhan Atalay	Araçhan	
Eğilim TAŞCI	Ordu	
M. Celal Ensanlıoğlu	Örgünbiter	
M. Hilmi DÜĞER	KİLİS	
Orhan Karasayar	Malazgirt	

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASINDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ İMZA LİSTESİ

ADI SOYADI	İLİ	İMZA
Halis DALKILIÇ	İSTANBUL	
İsmail Bilen	MANİSA	
Aydın ÜNAL	Ankara	
Ziya ALTUNYALDIZ	KONYA	
Ali BABACAN	ANKARA	
ZEKİ AYGÜN	KOCAELİ	
Jalal AKDOĞAN	ANKARA	
Hacı ÖZKAR	Mersin	
Habib ÖZCAN	Siyirtne	
Metin KÜLÜNK	İST	
Eckin KANDEMİR	İST	
Mehmet Sükrü ERDİNÇ	Adana	
Mahmut KAÇAR	Şanlıurfa	
Ömer SERDAR	Elaazığ	
Faruk GUTUROĞLU	Zonguldak	
Mehmet Metiner	İstanbul	

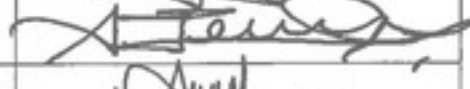

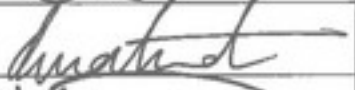
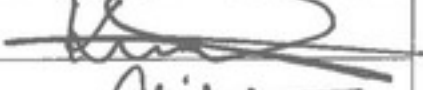
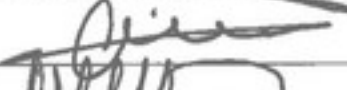

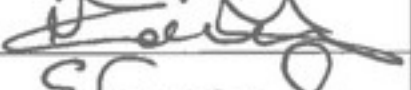
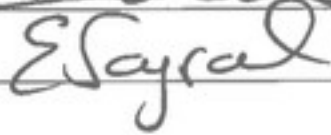

ADI SOYADI	İLİ	İMZA
ŞİRİN ÜNAL	İSTANBUL	Şiraf
İmran KILIÇ	K. Maraş	
BENNUR KARABURUN	BURSA	B. Karaburun
Abdullah ÖZTÜRK	Kırıkkale	
Mustafa Rahim	Malatya	
İbrahim Halil FIRAT	Adıyaman	
İlhan Özdemir	İSZ.	
Mehmet Ali Kahraman	Sankurfa	A. Kahraman
Mürtega ZENGİN	İSTANBUL	
Ertan Aydın	Ankara	
Rafet Sezen	Edirne	
Mustafa Yılmaz	Malatya	
Mustafa Yılmaz	Malatya	
Tahir Öztürk	Elazığ	

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASINDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ İMZA LİSTESİ

ADI SOYADI	İLİ	İMZA
Ayşe Sula Köseoğlu	Trabzon	
Rauza KAVAKCI KAN	İstanbul	
L. Pelva GAN	ANKARA	
Ayşe Kezic	Düzce	
Üğdem Karacaslan	Samsun	
Fatma BENLİ	İstanbul	
Satt Yüce	İsparta	
Muhammet BALIA	TRABZON	
İmran KILIÇ	K.Maraş	
Hüsnüye EROŞAN	KONYA	
Hacı Bayram Türkoğlu	HATAY	
Hüseyin Özbalcı	Zonguldak	
Enver Pehlivoğlu	BİNGÖL	

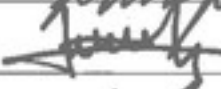
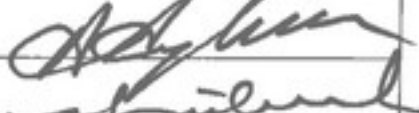
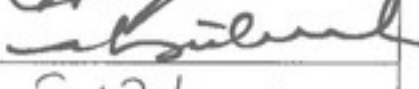
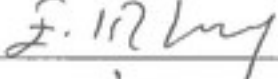

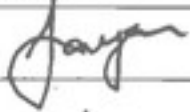
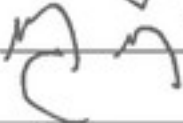
TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASINDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ İMZA LİSTESİ

ADI SOYADI	İLİ	İMZA
EMİNE YAVUZ GÖZGECİ	BURSA	
Hasan KARAL	İZMİR	<del></del>
Ahmet Berat ÇONKAR	İSTANBUL	<del></del>
Ali Cumhur TAŞKIN	MERSİN	
Suat ÖNAL	OSMANIYE	
Kerem Ali Sürekli	İZMİR	<del></del>
Mahmut Atilla KAYA	İZMİR	
Nelip Kalkan	İZMİR	<del></del>
Mürşide Kocakaya	İZMİR	<del></del>
Ertuğrul SOYAL	YOZGAT	

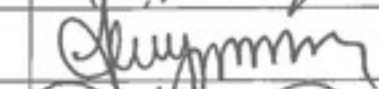
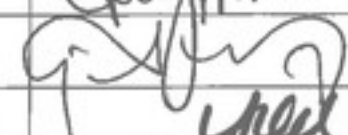
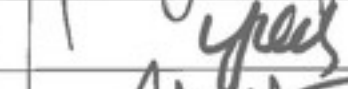
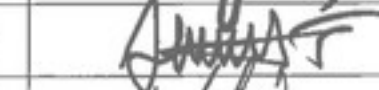

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASINDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ İMZA LİSTESİ

ADI SOYADI	İLİ	İMZA
Mehmet Ali Şahin	Korucuk	
Hülya Nergis	Kayseri	
Nursel Reyhanlıoğlu	K.MARAŞ	
Ali Aydınlar Çiğdem Bodur	ANTEP	
Abdulcadir YÜKSEL	G. ANTEP	
Emine Nur Günay	Eskişehir	
İshak GAZEL	KÜTAYYA	
Fatma Betül Sayın KAYA	İstanbul	
Mehmet ALTAY	İSAK	

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASINDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ İMZA LİSTESİ

ADI SOYADI	İLİ	İMZA
BURHAN KUZU	İstanbul	
SAHAP KANGIOĞLU	BAYBURT	S. Kangioğlu
Hurset Yıldırım	İstanbul	
Mehmet Alufi Yılmaz	Kocaeli	
Celil GÜÇLÜ	TOKAT	
Hasan Turan	İstanbul	
Ayşe Doğan	Pekirdağ	
Hacı Alioğlu ÖZGENİ	Konya	
Murzuhan NEBATI	İstanbul	M. Nebati

ADI SOYADI	İLİ	İMZA
SALİH ÇORA	TRABZON	Sy' / 100
Ali Özkaya	Afyonkarahisar	Gülşen
Mahir İNAL	Kahramanmaraş	halis
Hasan ÖZGÜN	MUĞLA	[Signature]
~~CEYDA BÜKÜKÇAMUR~~	~~MARDİN~~	
* LİSTEME İKSEN KURT	ÇORUM	[Signature]